

U.S.A. á hvörjum ári, sum eru knýtt at popp-tónleiki og ikki minst tekstum hansara. Nökur dæmi hava verið nevnd hesum til staðfestingar:

1. Richard Ramirez, sonevndi »náttargorpurin«, sum drap 16 fólk í Los Angelesökinum seinasta summer, var hugtíkin av sataniskum innihaldi í tekstum hjá »heavy-metal«-bólknum AC-DC og lp-plátuni hjá teimum: »Highway to Hell«.

2. 15 ára gamal ungdomur drap kvinnu aftaná at hava sæð filmarnar »Friggjadagur tann 13.« og »Marra í Elm Street«.

3. 14 ára gomul genta varð dæmd til 25 ára fongsul fyrri at beina fyrri mammuni við knívi. Eisini hon var hugtíkin av sokallaðum »heavy-metal« tónleiki.

4. Í Philadelphia mátti lögreglan steðga gotuuppreistri við stuldrí og vandalismu aftaná sýning av harðskapsfilmi í býnum.

Prógva einki siga sosiologar

Sosiologar siga, at hesi dæmi ikki prógva nakað, tí so nógvur aðrar »relevantar« upplýsingar vanta. Forsprákarar fyrri plátu- og tónleikadnaðin í Amerika halda fast við, at tónleikurin og tekstirnir mynda ikki samfelagið men tvørtur ímóti spegla tað.

Flest eru tó samd um, at árinini av video-harðskapi á børn og ungdomar, sum eru sálarliga óstöðug frammanundan, er sum at »blaka brekkandi sváulpinnar í benzín«, sum Joan Ganz Gooney

tekur til. Hon er fyristøðukvinna fyrri sjónvarpsverkstaði fyrri børn. Og hon leggur aftrat: »Um lýngaridnaðin í Madison Avenue metir, at hann kann fáa børnini at eta ávíst slag av cornflakes á leygarmorgni, hvi eru vit tá so hugsunarleys viðvíkjandi hesum samfelagsfiggindaliga boðskapi?«

Sakarmál!

Men í einum frælsu kappingar-samfelagi, har talufrælsið er vart av grundlógini, kunna atfinnarnar ikki gera nógv til at steðga framleiðsluni av ivasomum tilfari. Sakir, ið hava verið lagdar móti siðspillandi tilfari hjá eini útvarpsstöð í New York, eru taptar og hetta gevur ringar vónir fyrri onnur tilik sakarmál í framtíðini. Alt, sum áhugabólkar kunnu gera til at verja børnini, er at seta fram síni krøv og senda út ávaringar. Hinvegin hava eisini fleiri útvarps- og sjónvarpsstöðir tikið undir við atfinningunum og noktað at sent út video og tónleik, tær meta eru undir øllum siðiligum lágmarki.

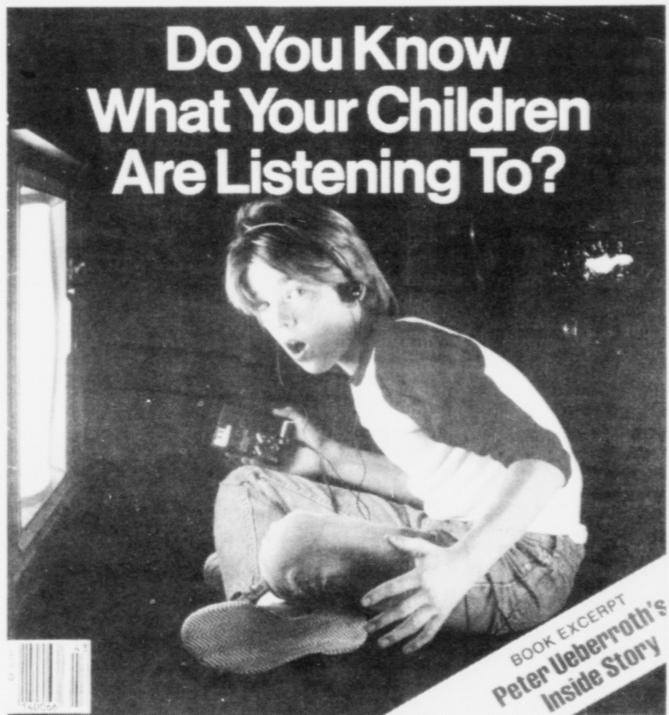
Eginleikin at fylgja við minkar

Samstundis sum børnini verða alsamt meira ávirkað av ónærligum lyrikki og ljótum atburði í sjónvarpi, vísa kanningar, at eginleikin hjá børnum at fylgja við mienkar. Teir stuttu, stöðugt skiftandi og skjótu tónleika-video filmarnir hava stóra ávirkan á børnini. »Fyrr kundu børnini fylgja við einum filmi í 30 minuttir uttan stórvegis trupulleikar, men nú verða video-filmarnir alsamt stytri, og eg ivist í, um eginleikin at fylgja við fevnir nú yvir meira enn 3 minuttir,« sigur ein filmsstjóri í lærda háskúlanum í Yale. Mary Wilson, sum var ein av limunum í gitna sangbólkinum »The Supremes« (við Dianu Ross á odda), og nú sjálf eigur 3 børn sigur: »Børnini koma og endurgeva hesar óhugnaligu tekstir og hava ikki minstu hómig av, hvat tey siga.«

Lyndi barnanna og video-ørskapur

Barnasálarfrøingar eru eisini sera órógvadír av atburðinum hjá sógvum popp-stjórnum. Ozzie Osbourne hevur t.d. bitið hövðið av flogmúsum og kjúklingum undir tónleikaframsýningum. »Tað er sera hugstoytt, at siggja alt hetta hatur og henda harðskap vaksa so skjótt og verða til undirhald fyrri tey ungu,« sigur dr. Thomas Radecki, sálarfrøingur og formaður í Tjóðarsamtökunum móti sjón varps-harðskapi.

Nógvir sálarfrøingar trúgva, at »video-ørskapurin« myndar

lyndi hjá børnum til at siggja heimin sum verri og vandamiklari enn hann er. Ungar gentur, ið hyggja at sokallaðum »sápu-operum« (langir framhaldsfilmar um familjuliv, sum t.d. Dallas) heilt upp til triggjar filmar um dagin, hava fullkomiliga skeiva og forbronglaða fatan av neyðokutittleika, kynslivi innan og uttan hjúnalag o.s.fr. Hesir filmarnir vísa, at fyrri at fáa nakað vald í heiminum, má kvinnan vera kynsliga eggjandi.

Sambandið millum mann og kvinnu er vist sum rátt og avbronglað. »Henda framleiðsla veksur um sensationismu og frumleikatørv, minni skapandi hugsan og meiri harðskap og kynsliv, tí tað er har, sum pengarnir eru,« sigur Sid Bernstein, tónleikastjóri, ið fyrrreikaði tónleikaferðina hjá The Beatles um U.S.A. Aðrar hugmyndir sum sjónvarpið kann ala í børnum og ungdomum er, at ein hvitur og bláuvgdur maður við byrsu í hondini kann loysa vandamálini, sbr. Rambo, Mad Max og fleiri slíkar filmar, og eisini, at øll foreldur eru veik, tápulig ella bart út minni »begávað«. Tað er eisini staðfest, at popp-tónleikur kann mynda falskan pubertitet hjá ungum børnum, heilt niður til 9-10 ár.

Tær astronomisku upphæddir, ið kappast er um í popp og video-idnaðinum, eru størsta forðingin fyrri at nøkur munagóð broyting kann henda. Talsmenninir fyrri henda idnað siga, at lurtararnir fáa tað, sum teir vilja hava og at

tey, sum finnast at hesum, skilja ikki »humorin« hjá fólkum sum Ozzie Osbourne. »Vit eru sum ein listaskáli,« siga teir. »Vit bara heingja myndirnar á veggin«.

Varsemi hómast

Hinvegin tykist nú, sum fleiri film-framleiðarar og leikstjórar hava lyndi til at vísa størri varsemi. Michal Philips, sum gjørdi filmin »Taxi Driver« sigur, at um hann nú gjørdi tann filmin av nýggjum, vildi hann vist meiri varsemi. »Filmarnir kunna verða veruligari enn livið sjálvt,« sigur hann. Hesin filmur var atvoldin til atsókn John Hinckleys at Reagan forseta og morðið av einum hjálparmanni hansara. Hinckley vildi við hesum millum annað imponera sjónleikaran Jodie Foster, ið hevði stóran leiklut í filminum. Tann kendi sjónleikarin Paul Newman hevur eisini reist stovn, Scott Newman Center, m.a. til tess at berjast móti »glorifisering« av rúsevnamisnýtslu í filmum. Sonurin hjá Paul Newman, Scott, doyði vegna rúsevnamisnýtslu fyrri nøkrum árum síðan.

Tað kann tykjast eitt sindur løgið, at kjakið um tær negativu síðurnar av popp-idnaðinum kemur júst í eini tíð, tá ið rock-tónleikur visir, at hann kann vera ein positivur samfelagsmáttur. Góðgerðarkonsertir, sum m.a. Live Aid, hava bert í hesum ári savenað upp til 120 milliónir dollrar fyrri neyðstødd og svøltandi í Afrika.

(heimild: U.S. News)

A death every 2 minutes in Stallone's »Rambo.«

